

JAKOST MUCANJA U ODNOSU NA DOB I SPOL

NEVZETA SALIHOVIĆ

primljeno: ožujak 2000.
prihvaćeno: prosinac 2000.

Izvorni znanstveni članak
UDK: 376.36

Glavna svrha ovog istraživanja bila je utvrditi da li postoje razlike u jakosti mucanja u odnosu na dob i spol ispitanika, kao i koje od varijabli jakosti mucanja najviše doprinose toj razlici. Jakost mucanja utvrđena je kod 21 djeteta predškolskog uzrasta, 129 učenika osnovnih škola i 19 adolescenata koji pohađaju srednje škole. Za procjenu jakosti mucanja korišten je Riley test. Na osnovu diskriminativne analize kojom se ispitalo postojanje razlika u cijelom prostoru varijabli, zaključeno je da diskriminaciji ispitivanih grupa najviše doprinose varijable koje su namijenjene određivanju popratnih pojava. Rezultati t-testa kojim se utvrđivala razlika između grupa ispitanika u pojedinoj varijabli mucanja, pokazali su da se ispitanici sve tri grupe statistički značajno razlikuju u varijablama "popratne pojave". Najveće razlike su se očitovale između ispitanika predškolskog i srednjoškolskog uzrasta. Ispitivanjem postojanja značajnih razlika u varijablama jakosti mucanja u odnosu na spol utvrđeno je da se ispitanici po spolu značajno razlikuju samo u varijabli "pokreti ekstremiteta".

Ključne riječi: jakost mucanja, popratne pojave, dob, spol

UVOD

Za izražavanje kvantitativnosti stupnja ili jakosti mucanja obično se koriste se različiti parametri: procjena učestalosti mucanja, trajanja zastoja, i popratnih pojava, tempa govora, specifičnih disfluencija, te procjena stupnja jakosti mucanja (Riley, 1972; Ingham, prema Jelačić-Jakšić, 1996; Bloodstein, 1995).

Učestalost mucanja se izražava kao procenatualni broj "momenata mucanja" i smatra se da ljudi koji mucaju u prosjeku "blokiraju" na 10% riječi (Bloodstein, 1995). Kao kriterij za razlikovanje mucanja od normalnih ne fluentnosti, uzima se "2% ponavljanja u riječi i 1% produžavanja glasova" (Van Riper, prema Sardelić i sur., 1998).

Trajanje zastoja se smatra "dijagnostičkim pokazateljem uzročnosti mucanja i jačine govornoga problema" (Brestovci, 1997, str. 44). Bloodstein (1995) navodi da prosječno trajanje mucajućih blokova iznosi jednu sekundu i da se općenito osobe koje mucaju međusobno ne razlikuju značajno u srednjoj vrijednosti trajanja blokada. Neverbalna ponašanja osoba koje mucaju odlikuju se različitim tjelesnim popratnim pojavama i emocionalnim reakcijama (Wingate, 1964; Riley, 1972; Brestovci, 1986; Sardelić, 1988;

Bloodstein, 1995). Popratna ponašanja doprinose percepciji težine mucanja. Dije se na dvije grupe: na ona koja teže prikrivanju ili izbjegavanju mucanja, i na ona koja služe da se mucanje prevlada (Ham, 1986) (prema Jelčić -Jakšić, 1996). Procjena verbalnih i neverbalnih manifestacija koje prate govor osobe koja muca može se vršiti pomoću različitih skala (Brestovci 1975, 1986), a mucanje se obično klasificira kao blago, umjereno ili teško (Bloodstein, 1995).

CILJ ISTRAŽIVANJA

Glavni je cilj ovog istraživanja utvrditi razlike u jakosti mucanja u odnosu na dob i spol ispitanika kao i koje varijable jakosti mucanja najviše doprinose diferencijaciji ispitanika prema dobi i spolu.

METODE RADA

Uzorak ispitanika

Uzorak ispitanika čine djeca i adolescenti oba spola koji u glasovno motoričkoj realizaciji imaju teškoće koje su definirane kao mucanje. Uzorak čini ukupno 176 djece i adolescenata, od toga: 28 djece predškol-

* Kontakt adresa: Defektološki fakultet Univerziteta u Tuzli, Univerzitetska 1, Tuzla, Bosna i Hercegovina